

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS IŠVADA:

LICENCIJAVIMO KLAIDOS IR REKOMENDACIJOS, KAIP JAS SPRĘSTI

Jolita Ignatavičienė

Licencijavimo skyriaus patarėja

2026-08-27

NTAKD

NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

Šis dokumentas parengtas remiantis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos korupcijos rizikos analizės išvada (toliau – STT išvada) mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais licencijų išdavimo procese Vilniaus miesto, Klaipėdos rajono, Jurbarko rajono, Šalčininkų rajono bei Druskininkų savivaldybėse ir mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais priežiūros bei koordinavimo ir stebėsenos procesuose Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamente.

Pagal STT išvadą parengtos rekomendacijos dėl savivaldybių veiksmų vertinant pateiktus dokumentus ir taikomų reikalavimų atitikties Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymui bei Licencijavimo taisyklėms.

Dokumente koncentruotai išdėstytos STT nurodytos klaidos, trūkumai ir rizikos veiksniai mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais licencijavimo procese ir pateikiamos rekomendacijos bei siūlomi sprendimo būdai.

Papildomų, AKĮ nenumatytų reikalavimų taikymas licencijų prašytojams

Licencijų išdavimo praktika šalyje yra nevienoda. Pareiškėjams taikomi papildomi, pertekliniai reikalavimai, kurie nėra įtvirtinti Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatyme (toliau – AKĮ) ar Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklėse (toliau – Licencijavimo taisyklės), patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 618 „Dėl Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (pavyzdžiui, reikalavimai pastatui būti registruotam 100 proc. baigtumu, patalpų paskirčiai būti pritaikytai tik maitinimui ar prekybai išdavimo metu arba reikalavimas pateikti Nekilnojamojo turto registre įregistruotą patalpų nuomos / panaudos sutartį). Tai kuria nelygias sąlygas verslui, sukelia teisinį neapibrėžtumą ir didina subjektyvių bei neskaidrių sprendimų priėmimo riziką.

Rekomendacijos

Licencijavimo taisyklių 23 punkte yra pateiktas baigtinis sąrašas dokumentų, kuriuos licenciją išduodančiai institucijai turi pateikti licencijos prašytojas.

Reikalavimai asmenims, siekiantiems gauti licenciją, yra griežtai apibrėžti **AKĮ 18¹ straipsnyje**.

Vadovaujantis **AKĮ 18⁴ straipsnio** nuostatomis, atsisakymo išduoti licenciją pagrindų sąrašas yra baigtinis, todėl licencijas išduodanti institucija negali savo nuožiūra kelti jokių papildomų reikalavimų, nenumatytų AKĮ ar Licencijavimo taisyklėse.

Licencijavimo procedūrų pažeidimai

Nustatyti praktiniai atvejai, kai pildomos neaktualios paraiškų formos, nenurodoma prašomos licencijos rūšis, prekybos laikas, tikslus adresas ar kt. privalomi rekvizitai.

Nustatyti praktiniai atvejai, kai paraišką pateikė ne įmonės vadovas, tačiau įmonės vadovo pasirašyto įgaliojimo savivaldybė pateikti neprašė.

Licencija išduota vėliau nei per 30 kalendorinių dienų nuo visų reikalingų ir tinkamai užpildytų dokumentų gavimo.

Rekomendacijos

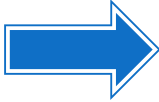
Licencijavimo taisyklių 23.1 papunktyje yra pateiktas baigtinis sąrašas duomenų, privalomų nurodyti paraiškoje išduoti licenciją.

Tuo atveju, jei paraišką pasirašo ne licencijos prašytojo vadovas, o įgaliotas asmuo, būtina pateikti vadovo įgaliojimą pasirašyti paraišką.

Vadovaujantis **AKĮ 16 straipsnio 4 dalies** nuostatomis, licencija turi būti išduota ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo visų tinkamai įformintų dokumentų, kurių reikia licencijai išduoti, gavimo licencijas išduodančioje institucijoje dienos.

Nepagrįsti sprendimai išduoti licencijas ir kontrolės procedūrų trūkumai

Nustatyti praktiniai atvejai, kai licencijos buvo išduotos reputacijos reikalavimų neatitinkančioms įmonėms (pvz., kai įmonės vadovui teismo sprendimu buvo apribota teisė eiti vadovo pareigas arba asmuo turėjo galiojantį teistumą).

Nustatyti praktiniai atvejai, kai licencijos buvo išduotos prekybai ugdymo įstaigos teritorijoje.

Nustatyti paraiškų trūkumai dažnai derinami tik žodžiu (telefonu), o ne raštu, nenustatomas terminas, iki kada turi būti trūkumai pašalinti.

Rekomendacijos

Kadangi savivaldybių darbuotojai patys tikrina registrus ir nebeteikia rašytinių paklausimų, rekomenduojama surinktus duomenis ir pažymų išrašus įkelti į elektronines dokumentų valdymo sistemas kartu su priimamų sprendimų dokumentais.

Draudimų prekiauti alkoholiniais gėrimais sąrašas nustatytas **AKĮ 18 straipsnio 3 dalyje**.

Licencijavimo taisyklių 25 punktas nustato, kad licencijas išduodanti institucija, nustačiusi trūkumus, apie tai licencijos prašytojui praneša **raštu ir nustato ne trumpesnį kaip 5 darbo dienų terminą** trūkumams ištaisyti.

Piktnaudžiavimas išduodant vienkartinės licencijas

Mugės trukmės viršijimas: tai pačiai įmonei vienos mugės metu išduodamos kelios vienkartinės licencijos iš eilės (pavyzdžiui, trys ar keturios po 10 dienų), todėl de facto leidžiama nepertraukiama prekyba alkoholiu toje pačioje vietoje 18, 24, 30 ar net 38 dienas, kas iškreipia vienkartinės licencijos paskirtį.

Aplaidi dokumentų patikra: nustatyti atvejai, kai paraiškos registruojamos po renginio, rinkliavos mokamos nesilaikant terminų, o licencijose nurodytas prekybos laikas nesutampa su oficialiai nurodytu renginio laiku.

Renginio organizatoriaus sutikimas nepateikiamas kaip atskiras dokumentas, o „sutikimai“ pasirašomi tiesiog ranka ant paraiškos.

Rekomendacijos

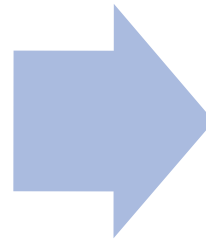
Pagal **AKĮ 2 straipsnio 17² dalį: *Mugė*** – ne ilgiau kaip 10 kalendorinių dienų trunkantis renginys, taigi bendras prekybos laikotarpis tos pačios mugės metu negali viršyti maksimalios 10 dienų trukmės.

Remiantis **AKĮ 16 straipsnio 3 dalimi**, vienkartinė licencija išduodama tik konkretaus renginio trukmės laikui. Be to, pagal **AKĮ 18⁴ straipsnio 1 dalies 3 punktą**, licencija negali būti išduodama nesumokėjus nustatytos valstybės rinkliavos.

Pagal Licencijavimo taisyklių 23.5 papunkčio nuostatas, renginio (parodos, mugės, masinio renginio, įskaitant sporto renginį) organizatoriaus sutikimas turi būti pateiktas kaip atskiras dokumentas. Rekomenduojama savivaldybėms parengti pavyzdinę organizatoriaus sutikimo formą.

**Didelis neaktualių
licencijų skaičius**

**LIS fiksuojamas didelis mažmeninės
prekybos alkoholiniais gėrimais
licencijų skaičius,**

**tačiau dalis jų iš esmės yra
nebeaktualios – dėl įmonių veiklos
sustabdymo ar nutraukimo, taip pat dėl
pasikeitusio teisinio reguliavimo.**

**Nustatytas ne vienas įmonių
likvidavimo ar galimo veiklos
nevykdymo atvejis, tačiau tokių įmonių
licencijų galiojimas
nėra stabdomas ir (ar) naikinamas.**

Rekomendacijos

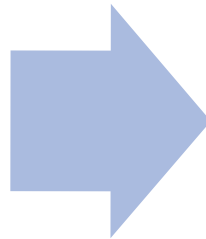
Rekomenduojama savivaldybėms periodiškai savo iniciatyva prieinamomis priemonėmis patikrinti, ar jų išduodamas licencijas turinčios įmonės faktiškai tebevykdo licencijuojamą veiklą:

Remiantis **AKĮ 34 straipsnio 19 dalies 8 punktu**, licencijos galiojimas panaikinamas, jei įmonė, Europos juridinis asmuo yra likviduojami ar išregistruoti iš Juridinių asmenų registro;

Remiantis **AKĮ 18⁶ straipsnio 7 dalimi**, licencija sustabdoma, jei licencijos turėtojas sustabdo licencijoje nurodytą veiklą.

Duomenų į LIS teikimo trūkumai

LIS Informacinėje sistemoje kai kuriais atvejais pateikiami ne visi būtini duomenys apie licenciją – neužpildomi tam tikri licencijos laukai, o pasikeitus licencijos statusui (pvz., sustabdžius ar panaikinus) ne visada nurodoma aiški jo pasikeitimo priežastis ar teisinis pagrindas.

Ne visuomet pateikiama informacija, kurią įpareigoja nurodyti Licencijavimo taisyklių 13 punktas, pavyzdžiui, nurodomas netikslus adresas, nenurodomi sandėliai, prekybos vietos pavadinimas.

Rekomendacijos

Licencijavimo taisyklių 13 punkte pateiktas licencijoje privalomų nurodyti duomenų sąrašas.

Atkreiptinas dėmesys į pagal **Licencijavimo taisyklių 13.5 papunkčio** nuostatas nurodomą „*prekybos alkoholiniais gėrimais vietą*“ – turi būti nurodomas ne tik adresas, bet ir pavadinimas.

Pakeitus licencijos statusą būtina nurodyti pakeitimo teisinį pagrindą. Siekiant aiškumo, rekomenduojama kartu pateikti informaciją, kokie duomenys keičiami.

Rekomendacijas alkoholinių gėrimų mažmeninės prekybos licencijavimo klausimais galima rasti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento interneto svetainėje ntakd.lrv.lt skyriuje „[Aktuali informacija savivaldybėms](#)“: „[Alkoholinių gėrimų mažmeninės prekybos licencijavimas](#)“

AČIŪ!